

Elena Tamazlâcaru: Tabel cronologic

Elena Tamazlâcaru (pseudonim Elena Dănilă; Elena Pavel; Eleva V.-Tamazlâcaru)

S-a născut la 13 ianuarie 1953, Țaul, Dondușeni (județul istoric Soroca), în familia țăranilor Xenia (Axenia, născută Grama) și Pavel Tamazlâcaru.

Absolventă a școlii medii din satul de baștină (opt clase), urmează Școla Pedagogică din Lipcani, Briceni (1969-1972).

Licențiată a Facultății de Jurnalistică, Universitatea de Stat din Moldova, secția de zi (1983-1988).

Debutează în poezie cu florilegiul *Jurnalul Veronicăi...* în volumul colectiv *Dintre sute de catarge '90*, Editura Literatura Artistică, Chișinău, 1990, și în publicistică cu interviul-eseu *Talent îngemănat cu muncă*, (despre Leons Briedis, poet și traducător leton: din română în letonă și din alte limbi romanice) în volumul *Salcâmi în floare*, Editura Cartea Moldovenească, 1987.

Debut la TV Națională cu programul *Vatra* (pe post, 8 aprilie 1989).

A activat în calitate de:

– învățătoare la clasele primare în Școala Medie Zârnești, Cahul (1972-1977);

– funcționar la Tehnicumul Agricol din Țaul, Dondușeni (1977-1980);

– traducătoare la ziarul raional *Tribuna* (1980-1983);

– redactor-prezentator, realizator de emisiuni săptămânale și lunare la TV Națională, Redacția Emisiuni Muzicale (1988-2004), consacrate tradiției meșteșugului popular românesc din Basarabia. În echipă cu Tudor Chiriac și Elena Moșanu, realizează un serial de emisiuni televizate de estetică muzicală cu genericul *Sanctuarul Cheii Sol*.

Între anii 1993 și 2004, în componența echipei Elena Tamazlăcaru – Valentin Budilevschi – Elena Moșanu, precum și cu alți regi-zori: Antonina Cotun, Tudor Țurcanu, Victor Sărătură etc., realizează serialul de emisiuni corale cu o tematică diversă – intitulate *Meda-lion Coral, Cântă Capela Moldova* ș.a. Prefațează volumul de colinde inedite al folcloristului și muzicologului Andrei Tamazlăcaru *Răsărit-a, semănat-a* (Chișinău, 1994) cu eseul *Colindele coboară peste Țară* (text preluat din emisiunea de Crăciun, anul '90, a TV Naționale, realizată împreună cu Capela Academică Moldova – regizor TV Elena Moșanu).

Concomitent, a colaborat la Radio Național, la Antena C în cadrul diverselor programe literare, culturale și de liberă exprimare, la săptămânalul *Literatura și Arta*, în calitate de autoare, cu repor-taje, recenzii, interviuri, poezii, eseuri, publicând, sporadic, și la alte reviste și ziare din Basarabia.

– bibliotecar la Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”, Filiala „Alba Iulia” (2004 – prezent).

A inițiat și moderează diverse programe literar-culturale: Cenaclul *Onomastici Literare*, Clubul de dezbateri literare *Mercuțio*, lansări și prezentări de publicații, medalioane literare, întâlniri cu scriitori, spectacole literar-artistice în scopul valorificării și promovă-rii tezaurului literar și adevărului despre istoria și cultura națională.

– corespondent la săptămânalul *Literatura și arta* (2006 – prezent);

Fire creativă, Elena Tamazlăcaru a activat, între anii 1977 și 1983, ca animatoare a vieții culturale din satul natal și, mai târziu, a celei din republică: face parte din colectivul Teatrului Dramatic de Amatori *Vatra* (regizor – Lucia Petic-Filipaș), membră a echipei TVC, a Teatrului de Revistă Televizat pentru Tineret (TVC: *Tineri, Veseli, Curajoși*, căpitan, regretatul Victor Găină), din Țaul, Dondușeni. Ambele colective laureate la concursurile republicane de speciali-tate. A inițiat Cenaclul Literar *Fir de busuioc* de pe lângă Biblioteca Colegiului Agricol din Țaul, Dondușeni.

Alături de poetul Grigore Vieru, prefațează albumul de eseuri și grafică a pictorului-iconar Leonid Popescu, intitulat *Din mărturiile timpului* (2000). Iar în albumul comemorativ colectiv *Ion și Doina, Doina și Ion* (1993) publică scenariul emisiunii TV *Cu numele tău* (realizat în colaborare cu muzicologul și compozitorul Tudor Chiriac, regizor TV Elena Moșanu), pusă pe post la 40 de zile de la tragicul eveniment.

În 1999 îi apare la București placheta de versuri *Cetatea frunzei*, iar în 2005 – cartea de versuri pentru copii *Cântecel pentru Săndel*. Și tot în 2005, în calitate de alcătuitor, scoate de sub tipar volumul de eseistică scriitoricească *Vertical într-o lume agitată. Eugen Simion și Basarabia* (în colaborare cu acad. Mihai Cimpoi). În antologia lirică *Tu ești taina* (2005) este prezentă cu ciclul de versuri *Trandafirul chinezesc*. În 2012 apare la București volumul *101 poeme* în Colecția IDEAL, Ed. Biodova, editor Vasile Căpățână și o plachetă de poezii și desene de colorat pentru copii *Globulețe colorate*, pictor Aurelia Chicu.

Preocupată de cercetări științifico-literare, elaborează teza de doctorat la tema *Poezia românească din Basarabia. Nicolae Dabija și generația sa*, conducător științific acad. Eugen Simion, Academia Română, ajunsă la etapa susținerii.

Activitatea Elenei Tamazlâcaru a fost și este apreciată la justa valoare de intelectualitatea basarabeană încă de pe băncile școlii. În 1967 devine laureată a Concursului Republican Școlar de Creație a Elevilor, locul III, pentru *proză*; în perioada 1977-1983 este laureată a mai multor ediții ale Concursurilor Republicane de Activitate artistică de amatori, Secțiunea Teatru și Coruri (locul I pentru roluri secundare – Gafița în spectacolul *Casa Mare* de Ion Druță); în anii 1980-1983 – laureată a Concursului Televizat TVC. În 1984 balada *Miorița* o face laureată a Concursului Studentesc din fosta URSS. În perioada 1992-2000 este laureată a mai multor ediții ale Concursului *Antena de Aur* a Televiziunii Naționale pentru emisiuni din ciclul *Sanctuarul Cheii Sol*; laureată a săptămânalului *Literatura și arta*

(1996-2005); laureată a Concursului Internațional de Film *Poterașul de Aur*, secțiunea Documentar (premiul special al juriului pentru regie – regizorul TV Pavel Vartic, filmul *Minunea de la Prut*, despre etnograful, regretata Galina Gima-Popovici de la Slătioara-Vâlcea, România) și a Festivalului-Concurs de film documentar Etno-Eco-Film, Chișinău, 1998.

Distinsă cu *Diploma de Excelență* a Primăriei municipiului Alba Iulia, 2008; Cavaler al Ordinului *Gloria Muncii*, 2010; deține Medalia spirituală *Zamolxis – zeul suprem al traco-geto-dacilor* și Trofeul Clubului UNESCO în 2013.

Este membră a Forului Democrat al Românilor din Moldova (din 2006), membră a Uniunii Scriitorilor din Moldova (din 2009). Prezentă în *Dicționarul scriitorilor români din Basarabia. 1812 - 2010* (2010); *Calendarul Național* 2013.

Are un fiu, Sorin, licențiat în istorie, Universitatea “Alexandru Ioan Cuza” din Iași, căsătorit cu talentata pianistă, profesoară de pian, Carolina, soție și mamă deosebită, familie în care cresc doi copii minunați – Alexandru și Laurențiu.

Elena Tamazlăcaru este pasionată de vestimentația modernă tricotată, croșetată (moștenire de la mama, care a avut cultul lucrului manual, tradițional), de fotografia artistică (moștenire de la tata) și documentară, de literatură, de televiziune, de creația populară, de pictură și desen (respectate în familie).

„Urmașilor mei Văcărești...”

(eseu polemic)

Elena TAMAZLÂCARU

Îl citesc în presă, îl ascult la radio, îl admir pentru tot ce face în genealogie pe dl profesor Vlad Ciubucciu și, desigur, doresc să scriu despre Domnia Sa. Vasile Șoimaru, dr. în economie, conf. univ. la ASEM, dar și faimos maestru fotograf, scriitor, publicist, editor își cunoaște arborele în 18-20 generații!!! Purced și eu la drum. Mereu optimistă și inspirată, mereu „între cer și pământ”, vorba unei foste colege deja bucureștence, recurg la cele mai vechi și mai sigure documente: *Biblia, Iliada...* În primul izvor mi-am găsit doar două litere ale numelui mic – E și A... În *Iliada* lui Homer – numele mic în întregime. Sunt foarte mândră de descoperiri: prima femeie Creată de Dumnezeu, apoi, peste milenii, prima și cea mai frumoasă femeie a lumii... Poate chiar și a tuturor timpurilor! Eva... Există oare și Milenia?! Elena! În greacă foarte apropiat de *helane* – „torță”, „făclie”; *heile* – strălucirea soarelui, căldura soarelui... Lumină, căldură, viață... Și Troia – o torță multimilenară pe care aș dori s-o... localizez cumva, să n-o admit (recunosc: sunt influențe ale mentalității contemporane asupra realităților, esențelor din negura de vremi, vorba poetului, din antichitate!!!). Prima literă a numelui femeii fatale și prima literă a numelui orașului-făclie, din întâmplare, se suprapun peste două inițiale – E.T. Citesc tot ce pot referitor la tema dată, scriu și niște poeme „antice”, rămase nepublicate...

Și fiul meu, Sorin Dănilă, își caută rădăcinile. Linia maternă a mamei: bunica Xenia (Axinia) Tamazlâcaru (născută Grama) e fiica lui Dănilă și a Mariei; străbunelul Dănilă este unicul fiu al lui Toader și al Profirei Grama; străbunica Maria este fiica lui Oachim și a Ioanei Bordeianu. Linia paternă a mamei: bunelul Pavel este fiul lui Ștefan și al Anicăi, străbunelul Ștefan este fiul lui Toma și al Olei Tamazlâcaru... Acestea-s ambele linii materne. Recunosc, suport împreună cu maică-mea multe șicane pentru faptul că nu i-am „interviewat” suficient și eficient pe bunici pe când erau în viață și pe când eram

viitoare jurnalistă! Linia paternă vine dinspre Cahul și este tot cam de o vârstă cu secolul...

Dar foarte multă lume își caută, își găsește și-și cunoaște rădăcinile. Independent, paralel sau conlucrând cu dl Vlad Ciubucciu – Ion Borșevici, Nicolae Dabija, Grigore Vieru, Dumitru Matcovschi... Doamna etnograf Iulia Palade îmi tot povestește de câteva generații de părinți-bunei-străbunei intelectuali, de o străbunică aristocrată ce a trăit cam o sută de ani cu cafeluța lângă ea... Colegii din Televiziune, frații Eugenia și Alecu Grosu, îmi arată niște fotografii din care ne privește chiar secolul XIX – bunici și străbunici de viță boierească de la Sofia Drochiei – neamul Grosu. De ruinele unei curți pe care le mai țin ei minte. O altă colegă a noastră, tot din televiziune – dna Anastasia Cojocar – îmi vorbește despre vița boierească a Cojocăreștilor de la Cobâlnea, de o altă viță boierească – cea a Borșeștilor, de frumusețea ieșită din comun a femeilor din această familie. Dl Iurie Borș, urmașul și omul de afaceri pe care l-am cunoscut acum câțiva ani, îmi povestea că la Cobâlnea Șoldăneștilor câte o bunică mai bogată în nepoți îi cheamă la masă cam așa: „*Tamazlâcu! Ia faceți roată în jurul mămăliguței!*”. O cunoscu într-un autobuz prin anii studenției pe dna Maria Vieru, văduva regretatului, clasicului pictor Igor Vieru, și dânsa îmi vorbește cu multă demnitate de vița de nobili din care coboară, de Horodiștea sa și a lui Ion Druță... Nici colegul meu de la *Literatura și arta*, fotoreporterul Petru Tudoreanu, nu are altă temă de discuție. Printre străbunici și-a găsit și ctitori de biserici! Caută ani, localități, nume... Caută și biserici, în colaborare cu dl Vlad Ciubucciu.

Caut și eu. Și durează. Scotocesc amintirile-mi de călătorie... Cum nu sunt prea aglomerate, ajung cu multă ușurință la Šiauliai. Își tot cântă acest oraș lituanian numele în sinele meu! Inexplicabila contopire muzicală s-a tot ținut de mine până când nu am răsfoit niște enciclopedii, dicționare. Acest frumos oraș al Lituaniei este situat pe locul unei localități premedievale – Saule. Pe la 1200 acolo avu loc o importantă luptă intrată în manuale și crestomații. În lituaniană „saule” înseamnă „soare”... Saule, saule, saule... Și această

muzică se ține scai de mine până observ, într-o bună zi, că îmi cânt numele satului – Țaul!!! Recunosc, numele satului meu de baștină nici nu a dispărut niciodată din memoria, din vocabularul, din rostirile mele interioare și verbale... **Șiauliai, saule, Țaul:** să fie o alternanță a consoanelor inițiale, **s / ș** care să fi trecut în **ț**?! Ar mai exista ipoteze „solare” și ele. Numele biblic Saul... Dar cuvântul „staul”? Strămoșii noștri descălicători aveau tradiția de a-și orându grajdurile, staulele, în afara localității și pentru a-și îngriji animalele se duceau „la staul” – peste deal sau unde se afla acel loc. Ipoteze... Și doar documentul și argumentul au greutatea, valoarea adevărului. De fapt, am mai scris despre aceste și alte căutări ale mele în eseul „Aura soarelui” în octombrie 1997, la *Literatura și arta*...

Îl citesc în presă, îl ascult la radio, îl admir pentru tot ce face pe dl profesor Vlad Ciubucciu... Scriu acum câțiva ani niște rânduri deșpre Andrei Tamazlâcaru (la o aniversare) și în P.S. este „atacat” savantul, istoricul, genealogistul: poate cunoaște ceva despre neamul Tamazlâcăreștilor, cum cunoaște atâtea despre foarte multă lume... “Interesul poartă fesul”! S-ar putea întâmpla să aflu ceva și despre vița Tamazlâcăreștilor de la nord, de prin părțile Dondușenilor. Între timp maică-mea își amintește că în copilărie tatăl, bunicul îi vorbeau că înainte vreme mulți țăuleni s-au culcat de cu seară așa cum îi chema – Moraru, Păduraru, dar s-au trezit... Melnic, Lisnic! Și dacă ne întrebăm câtă lume în Basarabia a împărțit soarta țăulenilor?! De fapt, despre o posibilă traducere în turcă a numelui pe care-l port meditez încă de pe când eram elevă, iar când s-a întâmplat să fac cunoștință cu dl prof. Vlad Ciubucciu – era în primele zile ale lunii mai curent – involuntar m-am prezentat cu numele meu, cel netradus în turcă. Nici o reacție vizibilă... Peste o clipă-două urmează o întrebare-constatare: „Începeți să vedeți prin zid?...” (tocmai treceam pe lângă un zid de pe strada Kogălniceanu). Aflăm că savantul lucrează la harta Tamazlâcăreștilor, că-s foarte răspândiți, este uimit că nu suntem rude cu dl Andrei Tamazlâcaru, deși noi, în ciuda faptului că nu avem argumente documentare,

suntem convinși de faptul că avem o înrudire. La despărțire își dă acordul să fie oaspetele rubricii „Pomul Vieții”.

Nu știu alții, dar eu m-am speriat... Ca de un examen foarte important, foarte complicat, dar inevitabil... Continuu să mă pregătesc intens de „întâlnirea la nivel înalt” cu dl profesor. *Biblia, Iliada...* Numele satului de baștină de proveniență solară... Intuițiile școlare, „legenda personală” din anii de studenție... Fragmentul deja contemporan al Arborelui, alcătuit de Sorin... Frânturi din conversația recentă cu Domnia Sa: „Tamazlăcăreștii nu au nimic în comun cu bietul animal de pe lângă casă, cu vaca! Nici cu cireada! Toate vin din adâncă, sfânta Dacie, din Latinie!” Și o glumă de toată frumusețea „științifică și documentată” vizavi de „legenda personală” care, iată trece de cercul foarte restrâns al prietenilor și colegilor... Și o incomensurabilă povară pe umeri...

VĂCĂREȘTII... „URMAȘILOR MEI VĂCĂREȘTI...” Indiscutabil, printre primele lor poeme este și cel scris cu sângele demnității la Constantinopol, la 26 august 1714 când, alături de Constantin Brâncoveanu și cei patru fii ai săi, și-a pus viața pe trunchi și lenache Văcărescu, sfetnicul și cumnatul Domnitorului... De la lenache Văcărescu au rămas, ca să pornească neamul spre astăzi, câteva fiice și patru fii – Constantin, Radu, Barbu și Ștefan. Acest Ștefan Văcărescu (1690 – 1761), vel-ban, căsătorit cu Catinca Donea, îl are pe lenăchiță Văcărescu (1740 – 1797), istoric, poet. Este autorul neprețuitului testament, dacă nu chiar Dumnezeu Sfântul l-a scris:

*Urmașilor mei Văcărești
Las vouă moștenire:
Creșterea limbii românești
Ș-a patriei cinstire.*

A fost un mare patriot și cărturar, a scris în mai multe limbi. Ne-a mai lăsat: Istoria a prea puternicilor împărați otomani; Observațiuni sau băgări de samă asupra regulelor și orânduielilor gramaticii românești... Și adevărate texte pentru cântecele noastre populare. A fost, probabil, printre primii poeți români culți, citit și cântat

În întreaga Europă – Chants de Janakitza. Și nu în ultimul rând – l-a cunoscut pe Voltaire. Din căsătoria cu Elena Rizu îl avu pe Alecu (Alexandru) Văcărescu (1776-1799). Poet, dispărut de tânăr. Considera că scrie pentru sine, deși era apreciat ca „nemuritorul acela de Ovidie al românilor” de V. Popp.

Din a treia căsătorie (de observat că morțile premature și divorțurile în acea perioadă și mai târziu erau foarte frecvente la marea boierime) cu domnița Elena Caragea se naște Nicolae Văcărescu (1786 – 1825). Poet, moare și el de tânăr. Ar fi călătorit în Italia, la Pisa. Deoarece pe atunci nu prea era dezvoltat... sentimental, orgoliul, de autor, toate poeziile Văcăreștilor erau însușite de toți Văcăreștii! Nicolae, „neavând duh născocitor”, cum mărturișește, mereu inspirat de creația bunicului, părintelui și fratelui său, scrie totuși un frumos poem de inspirație haiducească în ajunul mișcării lui Tudor Vladimirescu:

*Roibul meu iarna mai toată
N-a văzut vijor nici zloată,
Că-l țineam tot pe cătare,
Pe bere și pe mâncare,
Vai de draga lui spinare!*

.....

*Daleo, daleo, dragă durdă,
Fă-te-ncoace, nu fi surdă,
Vin să te-ngrijesc mai bine
C-a-mpuiat greierii-n tine.
Daleo, durdă, vai de mine!*

Scrie și poezie erotică, dar „fără jelanii”, cum constată inegalabilul Profesor G. Călinescu, cu multă finețe, inteligență, eleganță, umor și câte le mai poate avea un geniu în monumentală sa *Istoria literaturii române...* (capitolul *Văcăreștii* este scris aproape în întregime sub impresia lecturilor din acest volum, se și citează din el). Și un poem trist de tot ce ar sinonimiza de minune cu un titlu de film, apreciat de foarte lume „lipită” de micile ecrane:

*Un pic de nădejde d-aș ști c-o să-mi vie,
Și traiul mai dulce că poate să-mi fie,
Atuncea și viața mi-ar fi doar mai scumpă,
Și așa ce-o trage n-aș vrea să se rumpă.*

*Dar când de nădejde dă leac nu să simte,
Și nici cum să vie nu-mi trece prin minte,
D-amor... nu-i vorbă, dar nici dă viață,
S-au săvârșit toate!... ah, rumpe-te, ață!*

Mai insistăm asupra unui fragment de epistolă către nepotul său, marele poet și logofăt Iancu Văcărescu (1792-1863), din 31 octombrie 1815: „... îl trimit ca să vezi, îl trimit ca să te invidiez, să te ațâț, să te fac să fii foc viu mai mult decât ești și apoi tot ce am pățit eu, să te fac să-ți aduci aminte cu toată puterea și virtutea duhului și a inimii și a cugetului ce porți, ce au fost părinții noștri, tată-tău și moșu-tău și să plângi cu inima înfrântă și cu duh slobod, dar supus din întâmplare a purta jug...”

Așadar, Iancu Văcărescu (1792-1863), destinatarul epistolei. Este fiul lui Alecu Văcărescu și al Elenchii Dudescu, nepotul de frate al lui Nicolae Văcărescu. Din volumul anunțat mai sus, sper, la îndemâna mai multor cititori ai revistei noastre, cităm și din creația acestui mare evocat:

*Nu fac pe Roma marmure, nici fier, argint, nici aur,
Nici toate măiestritele Vulcanului zeu faur.
Ivirea însușirilor lui Romu, Remu, Numa,
Camil, Brut, Cociea, Scevola o-nființează numa.*

Și, din memorie: „Dă-i nas lui Ivan și el se suie pe divan...”; niște poeme-zicători: „Cum rămâne veșted pomul, așa trist rămâne omul...”; „Rabdă, inimă cât poți, nu-ți da taina pe la toți...” Ultimul poem e semnat, totuși. De Alecu Văcărescu, taică-său.

Iancu Văcărescu mai este posesorul unei amețitoare legende de familie. Maica sa, Elena Dudescu – a preferat numele Dudescu și după căsătorie –, rămasă văduvă (Alecu Văcărescu dispărea sau

moare misterios, răpit de arnăuți sau secerat de o boală-fulger pe la 1799), aparținea uneia din cele mai bogate și mai ilustre familii. După părerea Elenchii, familia ei se înrudea cu Maria Tereza, împărăteasa Imperiului Austro-Ungar. Tot ei i-ar aparține versiunea că numele **Văcărești** vine de la numele curții domnești **Făgărăști** din Făgărași (alternarea primelor două consoane **f** în **v** și **g** în **c**; atenționarea dlui profesor Vlad Ciubucciu că Tamazlăcăreștii, desigur, și Văcăreștii, nu au nimic în comun cu animalul domestic!), din neamul lui Radu – Vodă Negru. Și acum, vă rog atenție: legenda devine realitate! Pe manuscrisul *Gramaticii dumnealui Ienăchiță Văcărescu* notase cu mâna-i că pe la 1215 Neagoe Văcărescul, fiul lui Dan Văcărescul, voievod al Făgărașului și nepot de soră al lui Radu – Vodă Negru, coborâse cu mamă-sa Anna la Câmpulung... Dacă în istorie există nenumărate cazuri de abordare a ei în scopul obținerii vechimii familiei etc., Văcăreștii, prin suprema lor jertfă de sânge și de spirit, nu pot fi bănuți de a fi „căutători ai aurului vechimii”. Coborâtor din neam de un leat cu pământul Țării, cu frunza, cu apele, cu munții ei, Ienăchiță, din adâncul mileniului, vedea mai bine începuturile aceluiasi mileniu, chiar și dincolo de marginile lui, cunoștea mai multe despre Dan I și Dan II, pe care-i aflu în *Istoria Românilor în date* de Constantin C. Giurescu!

Cel mai mare poet Văcărescu, din cei patru (care, totuși, sunt cinci dacă e „numărată” și Elena!!!), logofătul Ienăchiță Văcărescu, a fost și el un mare patriot, un permanent opozant. Cunoaște surghiunul, refugiul. Arestările, anchetările... Sechestrul moșiei Văcărești... L-a admirat pe Tudor Vladimirescu și a păstrat cu sfințenie sabia lui. A aspirat la domnie, „dar fu preferat Gheorghe Bibescu...”. „Prin tradiție de familie nu-i dispăcea sexul frumos” (nu am putut să nu-l citez pe G. Călinescu!). A fost, se pare, printre foarte activii integriști și calamburiști. Moare la 3 martie 1863, iar la 14 septembrie 1864 (1866?) se naște nepoata de fiu Elena Văcărescu, fiica diplomatului Ion Văcărescu și a Efrosinei Fălcoianu.

Din motive politice G. Călinescu nu-i va acorda multă atenție totuși în *Istoria...* sa (amintim aici, cu toată admirația și venerația pe

care o avem față de titan, că a nedreptățit-o prin neglijare și pe o Veronica Micle!). În ciuda asigurărilor asidue din prefață ar fi avut o totală libertate a cuvântului. Îl vom cita în continuare pe Emanoil Hagi-Mosco din volumul *București – amintirile unui oraș* (Editura Fundației Culturale Române, 1995), capitolul *Triptice feminine: Elena Văcărescu*. Emanoil Hagi-Mosco (1882-1876), descendent al Brâncovenilor, mare îndrăgostit de istorie, de țară, de orașul București, martor de seamă al ultimei sute de ani din Istoria României, apropiat familiei regale, scrie: „Dacă cineva dintre Văcărești a ascultat de porunca lui Ienăchiță Văcărescu, îndeosebi cât privește dragostea de țară, nu încapă nici o îndoială că Elena Văcărescu a fost demnă de a purta numele străbunului”. Câteva date biografice: în 1886, la Paris, îi apare volumul de versuri *Chants d'Amour*. A fost domnișoara de onoare a reginei Elisabeta (cum bine știți regina-poetă semna cu pseudonimul Carmen Sylva). A fost prietena prințului moștenitor Ferdinand, prietenie ce o va costa nu doar exilul politic... Departe de patrie o va iubi și o va sluji cu toată ardoarea profundului sentiment patriotic cu adevărat văcărescian. A fost reprezentanta permanentă a României la Liga Națiunilor, la Geneva, de la de la fondarea ei. Printre înalte distincții: Ofițer al Academiei Franței, Comandor al Legiunii de Onoare, Marea Cruce a Coroanei României... În 1925 Academia Română „își făcuse cinstea” (citată după Emanoil Hagi-Mosco) de a o alege membru corespondent. În 1933 a mers la Vălenii de Munte, la vestitele Cursuri universitare de acolo, ce există și astăzi, a ținut conferințe într-o perfectă limbă românească, a susținut și un recital de poezie... Nicolae Iorga își amintea în memoriile sale că a fost întâmpinată de întreaga asistență cu cântece și că acest gest a făcut-o să plângă. Iată și un poem în proză, vizavi de cel medieval, testamentul văcărescian, semnat de poeta Elena Văcărescu de la celălalt segment de aur al Columnei poetice Văcărești: „...acest cuvânt „desrădăcinare” nu mi se cuvine și nu-l merit, pentru că dacă nu eram în țară, țara era cu mine și o purtam în sufletul meu și în inima mea. Sălașul meu de la Paris era un colț de patrie românească, un altar de spirit românesc în capitala Franței. Pot spune că în viața mea am servit și eu o idee, ideea

românească și am conștiința de a fi respectat consemnul strămoșilor mei și a fi contribuit la „creșterea limbii românești și a patriei cinstire”. Și încă un poem de dragoste:

*O, dacă-ai vrea tu, înger iubit cu ochi de stele,
În lume pentru tine, din nou m-aș avânta;
Aș deșerta din suflet amarurile mele,
Iubirea și credința din nou m-ar bucura.
Mi-ai fi din cer, văpaia ce-mi fulgeră în umbră;
Căci tot pe mine-n visu-mi te port, oriunde-aș fi;
Și poate că și viața-mi neiertătoare, sumbră,
Tu dacă-ai vrea, o clipă și mie mi-ar zâmbi...*

...Văcăreștii. Din sursele documentare ale acestui mileniu ce se încheie, aflate la îndemâna tuturor, în fond *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*, al cărei autor, G. Călinescu, în acest iunie 1999 omagiat pe larg în Țară cu ocazia centenarului din ziua nașterii, deducem că Văcăreștii au sporit Țara, au sfințit prin fapta spiritului atât pământul țării, cât și al Europei dintr-un capăt al ei la celălalt, de la Sud la Nord... Ștefan Văcărescu zis Orbul (1752 – 1822), mare vornic, fiul lui Radu, unul din cei patru feciori ai lui Ienache Văcărescu, decapitat împreună cu Brâncovenii la Constantinopol, este înmormântat la Petersburg, în Cimitirul „aristocrat” Smolnîi... Elena Văcărescu moare pe 17 februarie 1947 la Paris, sicriul ei este depus provizoriu în cripta capelei române din capitala Franței, iar pe 5 septembrie 1959 rămășițele-i lumești sunt aduse în Țară, pe care a iubit-o cu atâta ardoare, cum poate au iubit-o Ștefan cel Mare, Ienache Văcărescu, Mihai Eminescu, părinții Alexe Mateevici și Paul Mihail, cum o iubește Ilie Ilașcu... A coborât sub Țară, la temelie ei, cea care a fost Elena Văcărescu, alături de Ienăchiță, bunicul, de al cărui testament a ascultat cu sfințenie... „*Urmașilor mei Văcărești...*”

Încă puțin despre Văcărești. De la G. Călinescu, de la Emanoil Hagi-Mosco depistăm și eleganțe verbale de felul: „Prin tradiție de familie...”. Am selectat pentru Dumneavoastră unele picanterii poate nu atât de familie, cât de epocă, de morală, dacă doriți.

Printre fiicele Văcăreștilor au fost și frumuseți răpitoare – Marișica Văcărescu, fiica poetului Nicolae Văcărescu, căsătorită cu Gheorghe Bibescu Vodă (ambii la a doua căsătorie, cu regret nici autorul, nici editorii volumului *București – amintirile unui oraș* nu au găsit spațiu pentru a insera portretul acestei celebrități Văcărescu!); Alina (Alexandrina), fiica lui Zoe Văcărescu și a principelui georgian Bagration, nepoata lui Ștefan Văcărescu (Orbul), divorțează de Emanoil Băleanu și-i naște contelui Kiseleff, fără cununie, patru copii. Cum ni-l prezintă Hagi-Mosco, acest general ar fi fost cel mai agreat străin în România nu doar dintre ruși, grație calităților sale excepționale indiscutabile. A dorit să divorțeze de prințesa Potocki, care se afla internată într-un sanatoriu din Polonia, pentru a se căsători cu femeia iubită. N-a fost să fie: duble intrigi la cele două palate – în România și Rusia – nu vor permite. Și un ultim accent la acest capitol: relațiile extraconjugale, nașterea copiilor naturali nu erau condamnate de protipendadă. Și nu doar în România... Se pare, nu doar poetul Ienache Văcărescu, autorul sfintelor catrene, a fost „om libovnic”, nu doar Văcăreștii, „prin tradiție de familie” venerau sexul frumos!

Și acum despre „corespondentul” numelui românesc Văcărescu aici, în Basarabia. În Țaulul meu de baștină sunt foarte multe persoane care poartă numele Vacarciuc... Unul dintre ei este dl Alexandru Vacarciuc, acordeonist în legendarul *Mugurel* de altădată... Apoi, Vitalie Vacarciuc, obstetrician, om de afaceri... Tot la Țaul – numele Tamazlâcaru cu i semivocalic final. Terminație, cu tot felul de vocale și consoane în interior căci, fiți de acord, se rostește și se scrie greu acest nume. Iar dl Andrei Tamazlâcaru (de baștină din Grăseni, Ungheni) este unicul dintre frați care are un u central, cum ar veni, în rădăcina cuvântului, în loc de â... La Cobâlnea Șoldăneștilor acest cuvânt „tamazlâc” mai înseamnă ceea ce înseamnă și în turcă – *cireadă mare de vite*, atestat de Dimitrie Cantemir, se pare. Cu sufixul – ar cuvântul „tamazlâcar” însemna *persoană care are sau îngrijește o foarte mare cireadă*, adică îndeletnicirea, ocupația omului. Același cuvânt ar mai însemna *gloată, mulțime*. Dl ge-

nealogist Vl. Ciubucciu susține că neamul Tamazlăcăreștilor este foarte răspândit și le întocmește harta... Indiferent dacă numele pe care îl poartă, îl onorează, ar fi fost la origine poreclă – supranume, devenit nume propriu grație faptului că purtătorii numelui proveneau din familii numeroase, exprimă îndeletnicirea sau – intuiția unui coleg – Văcăreștii sărăciți în Țară, veniți în Basarabia ar fi fost... porecliți în glumă, sau ar fi fost tradus, cum cu numele tradus în rusă s-au pomenit mai mulți țăuleni cu un secol și mai bine în urmă, este clar cel puțin că acești Tamazlăcaru, traduși sau porecliți, de la Țaul, care au în același sat „varianta” Vacarciuc (*văcar* – rădăcină + *ciuc* – sufix) sunt aproape de numele clasic, românesc – Văcărescu. Realitatea schimbării voluntare, abuzive a numelui în Basarabia nu ar mira. Câte, Doamne, nu se întâmplă în Basarabia cu omul și cu numele lui acum, în final de mileniu doi, astăzi, când ne mirăm cum de mai trăim, arăm, scriem, iubim și ne mai și naștem când, se pare, cei cu pâinea și cuțitul în mână au aspirații total opuse naturii și istoriei pentru această brazdă de românită!!!

...Dragi prieteni, dacă vă mai amintiți, subsemnata se pregătește de „întâlnirea la nivel înalt” cu dl profesor doctor Vlad Ciubucciu. Ajunsă la capătul unui extenuant și original... examen de căutare a propriei identități, mai meditează înainte de a forma numărul de telefon al celebrului examinator, înainte de a pune pe masa redactorului-șef al revistei acest eseu... polemic. Nu crede că e mare păcatul că o elevă, cu ani în urmă, își traduce numele din turcă și își pune și un sufix mai sonor decât cel din satul ei... Nici „legenda personală” din anii studenției, legată și de descoperirea unei tize celebre... (...) Nu crede că va fi clasificată „căutătoare (profitoare) a aurului” văcărescian, acum când cunoaștem cu toții că verticalitatea coboară de undeva! Ba mai mult: cu toții venim de undeva, de cândva, din cineva!

...Îl ascult la radio, îl citesc în presă, îl admir pentru tot ce face pe dl profesor Vlad Ciubucciu...

Literatura și arta. 1999, 22 iul., 6-7.